

Theologia vitae

časopis Sdružení evangelikálních teologů

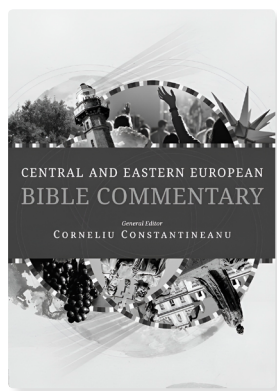
ročník 15 (2025)
s. 85–87

Central and Eastern European Bible Commentary, ed. Corneliu Constantineanu, Langham Global Library, 2022

Libor Duchek

RECENZE

DOI: bude doplněno

Vždy, když jsem se připravoval na kázání a četl jsem si anglické komentáře, čím dál více jsem nabýval jistotu, že Britové, a ještě více Američané prostě žijí v jiném světě. Ne že by to měli zas o tolik jednodušší, ale prostě řeší jinou sadu problémů, než my Středoevropané. Post-kolonialismus, globální korporace, světové konflikty, imigrace, neochvějná víra, že svět řídíme my – a další podobné. Vnímám jsem, že jsem spolu s dalšími Čechy tak trochu na vedlejší koleji světového dění, že nám nezbyvá, než věčné stěžování a švejkování. Postoj „yes, we can“ byl pro mě hláškou ze zcela nevěrohodných akčních filmů se supermocnými hrdiny. Francouzské nebo ně-

mecké komentáře mi nebyly o moc bližší. Francouzský lingvistický strukturalismus pro mě ztrácel hloubku. Bezbřehé německé zabřednutí v tradici mě mořilo. Jako by všichni německy mluvící autoři museli vzdát hold všem předešlým velikánům, postavit se na ramena padlých gigantů a jen prstem poukázat o píď výš, o píď dál. Kdo se takto

nevyrovná s badateli zaslého věku, neprokáže důkladnou obeznamenost s výroky svých učitelů, nemůže přece být brán kýmkoliv vážně. Jeho hlas jako by nebyl. Čest výjimkám! A přece svět se mění tak rychle, a tak zásadně; a hlavně ve střední Evropě čelíme trochu jiným silám a bojujeme s trochu jinými nároky. Naše národy nejsou ty, které válcovaly, ale ty, přes které se dějiny valily – ať už Švédi, Francouzi, Rakušané, Němci nebo Rusové. Z velké části jsou u nás křesťané v menšině, obzvláště ti evangelikální. Žijeme v diaspoře, roztroušené ostrůvky mezi masou lidí bez vyznání. Naše teologie, pokud má být relevantní, musí umět dát perspektivu lidem nikoli kdesi na Západě, ale těm, co žijí v našich krajinách, v našich hranicích.

Tohoto si byli vědomi autoři velkolepého počinu, a sice přispěvatelé do rozsáhlého biblického komentáře ze středovýchodní perspektivy. Editor záměrně zvolil anglické vydání, jelikož právě tento jazyk je i ve Východní Evropě stále nejrozšířenějším druhým jazykem, zvláště u badatelů. Desítky autorů z evangelikálního prostředí se chopili jednotlivých biblických knih a stručnými články osvětlují lingvisticko-historický kontext perikop. Každý autor dodává svému rozboru osobitý ráz volbou slov, stylu, figur a tropů, které částečně zrcadlí jejich kulturní a jazykové pozadí, nicméně závěrečná edice činí text široce přístupný a srozumitelný. Autoři komentářů jsou vybráni především z evangelikální akademické sféry (baptisté, letniční, reformovaní, kalvinisté, metodisté, CB, luteráni aj.), nicméně důraz byl kladen na to, aby měli praktickou zkušenost se zvěstováním Slova v současné Evropě. Mezi českými autory můžete narazit na Pavla Černého, Jana Valeše, Petera Cimalu a Viktora Bera. Půldruhého tisíce průsvitných stránek plných pavoučích písmenek je svázáno v pevných, odolných deskách. Díky tomu může kazatel vzít tuto sice nelehkou, ale stále kompaktní knihu na cesty a sbor od sboru, stanici od stanice stále fundovaně vykládat Svatá písmena. Výklady jsou samozřejmě stručnější, než bychom našli v rozsáhlejších komentářích věnovaných jednotlivým knihám. Nejsou tam zpravidla alternativní pojetí, některá tvrzení nejsou dostatečně vyargumentována, exegezi můžeme tušit spíše v pozadí, než aby nám jí autor vyjevil v plné nahotě – na to prostě nemá prostor. Velmi silně jsem vnímal focus na biblický text – jeho naraci – tak, jak se nám z tradice dochoval v kánonu, aniž by kdo spekoval o jeho místě a pravosti. Autoři se snaží v krátkém čase vytáhnout z perikop to nejpodstatnější pro duchovní užitek různých kongregací v jejich každodenních životech. Pro praktickou přípravu homilie či duchovního programu tam nechybí nic podstatného. Pro studenty jsou jednotlivé kapitoly doplněny o další doporučenou literaturu.

Zvlášť oceňuji krátké články, které hodnotí z duchovního hlediska relevantní historické zkušenosti východních národů – např. pád železné opony, výklad slova v dobách perzekuce, šíření protestantismu ve východní Evropě, ateismus, domácí násilí, environmentalismus, pronásledování křesťanů, kolaborace apod. Dále jsou v knize obsaženy stručné úvody do některých biblických témat jako např. eucharistie, evangelium a Zákon, vedení v církvi, smrt a žal v Bibli apod. Tyto články jsou ve svazku rovnoměrně rozprostřeny. Díky nim kazatel může získat potřebnou inspiraci k aplikovatelnosti biblické zvěsti, aniž by musel spoléhat na prorocké vytržení.

Nemohu zde zodpovědně říci, že jsem podrobně přečetl celé kompendium, ale po velmi dlouhé době mám pocit, že jsem našel vrstevníky, bratry a sestry, kteří vyrůstali a žijí v podobném duchovním klimatu jako já. My ze střední a východní Evropy žijeme v zemích zjizvených bezútěšnými desetiletími totality, která je sice již více než třicet let poražena, ale v myslích většiny zanechala hluboké brázdy. Sen o dohnání a sjednocení se Západem se ukazuje jako planý. S těmito podobnými výzvami se naše výklady Slova Božího musí vyrovnat. Knihu lze zakoupit v knihkupectví Samuel či v knihách Dobrovský.

Mgr. Bc. Libor Duchek

Studoval ekumenickou a biblickou teologii na ETF UK, literární komparatistiku a řečtinu na FF UK, nyní učí na Evangelikálním teologickém semináři filosofii, etiku, lingvistiku a řečtinu, je starším CB Smíchov, kde vede homiletický výbor.

Duchek Libor. Central and Eastern European Bible Commentary, ed. Corneliu Constantineanu, Langham Global Library, 2022 [Book review] *Theologia vitae*. 15 (2025), str. 1–132. ISSN 1234-5678. DOI <https://doi.org/10.1234/abcd5678>